



# НІМЕЦЬКА МОВА ДЛЯ БІЖЕНЦІВ В БЕРЛІНІ

Знання мови для професійної діяльності та повсякденного життя

# DEUTSCH FÜR GEFLÜCHTETE IN BERLIN

Sprachkenntnisse für Beruf und Alltag



# ЗНАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК КЛЮЧОВА КВАЛІФІКАЦІЯ

Знання німецької мови є важливим аспектом повсякденного життя та серйозною передумовою для успішного пошуку роботи і отримання гарного заробітку за своєю професією. У Берліні пропонуються наступні мовні курси.

## Інтеграційні курси

Інтеграційні курси (Integrationskurse) Федерального відомства з питань міграції та біженців (BAMF) складаються з двох частин: курсу німецької мови (600 годин) та орієнтовного курсу (100 годин). Після закінчення надається рівень володіння мовою B1. Наприкінці кожного курсу проводиться заключний іспит. Учасники одержують сертифікат.

## Догляд за дітьми, курси онлайн та курси з неповним навантаженням

Ви працюєте, сидите з дитиною чи доглядаєте за родичами? Для таких випадків передбачені відповідні курси:

- з неповним навантаженням (без відриву від роботи),
- у форматі онлайн, або також
- з доглядом за дітьми.



## Курси для особливих потреб

Для сліпих і глухих / людей з порушенням слуху є спеціальні інтеграційні курси, розраховані на їхні потреби. Для жінок, молоді, батьків або людей, які погано читають та пишуть, також є спеціалізовані курси. Для тих, хто швидко навчається, є інтенсивні курси з невеликою кількістю навчальних годин.

## Запис на інтеграційні курси

Коли ви оберете курс (див. «Пошук курсів»), звертайтеся безпосередньо за контактними даними, вказаними в описі курсу. Подальшими питаннями займається організатор курсів, який допоможе заповнити необхідні бланки.

# Мовні курси для професійної діяльності

Мовні курси для професійної діяльності (Berufssprachkurse), які проводить Федеральне відомство з питань міграції та біженців (BAMF), як правило, ґрунтуються на інтеграційних курсах. Є базовий та спеціальні курси тривалістю 400-500 год.

## Базовий мовний курс для професійної діяльності

На цьому курсі готують до трудової діяльності. Він включає навчання навичкам спілкування з начальниками, колегами або клієнтами. Крім того, ви навчитеся складати листи та повідомлення електронної пошти. Проте цей базовий курс не розрахований на якусь певну професію. Наприкінці кожного курсу проводиться заключний іспит.

## Спеціальні мовні курси для професійної діяльності

На цих курсах викладається німецька мова з урахуванням професії, наприклад, для роботи в роздрібній торгівлі. Також є курси для учнів професійного навчання (Auszubildende) та осіб, які проходять процедуру визнання своєї професії, наприклад, лікаря чи медсестри. Сертифікат після таких курсів не видається.

## Догляд за дітьми та курси без відриву від роботи

Звертайтеся, якщо при проходженні мовних курсів для професійної діяльності вам потрібен догляд за дітьми. Якщо ви вже працюєте, існують курси для професійної діяльності, які можна проходити, продовжуючи працювати.

### **ПОРАДА**

У вас є знайомі зі схожими кар'єрними планами? Обговоріть це з організатором курсів та запишіться разом. Так ваш професійний інтерес на загальнопрофесійному базовому курсі сильніше враховуватиметься.

## Запис на мовні курси для професійної діяльності

Якщо ви шукаєте роботу, звертайтеся в свій компетентний центр зайнятості (Jobcenter) або на біржу праці (Agentur für Arbeit). Там визначать, чи можете ви пройти мовний курс для професійної діяльності.

Якщо ви вже працюєте, розпочали практику або проходите процедуру визнання своєї професії, звертайтеся безпосередньо до відомства BAMF за електронною поштою. Адреса — наступна:

[deufoe.berlin@bamf.bund.de](mailto:deufoe.berlin@bamf.bund.de).

## ВАРТІСТЬ ТА ПРАВО НА УЧАСТЬ

За одну годину курсів, як правило, ви сплачуєте €2,29 (інтеграційні курси) або €2,42 (мовні курси для професійної діяльності). При цьому є винятки. Наприклад, одержувачі допомоги для малозабезпечених громадян (Bürgergeld) можуть бути звільнені від оплати коштів. За запитом може надаватись надбавка для оплати вартості проїзду.

Доступ до інтеграційних курсів мають офіційно визнані біженці, члени сім'ї, які прибули у зв'язку з возз'єднанням сім'ї, а також інші групи. Біженці з тимчасовим захистом, наприклад, через війну в Україні (згідно з § 24 AufenthG) також можуть подати заявку на проходження курсів. Особи, які проходять процедуру отримання притулку (з дозволом на перебування відповідно до § 55 AsylG (Закону про надання притулку)) або особи з відстрочкою депортації також за певних умов можуть отримати право на проходження курсів. Запитуйте інформацію під час запису або в консультаційному пункті (див. «Консультації та детальна інформація»).

# Інші пропоновані мовні курси

## Курси первинної орієнтації від BAMF (Erstorientierungskurse)

На цих курсах учасники отримують уявлення про життя у Німеччині та первинні знання німецької мови. Біженці з України також можуть відвідувати ці курси, якщо проходження інтеграційних курсів (поки що) неможливе.

## Курси MiA від BAMF

MiA означає “Migrantinnen einfach stark im Alltag” («Жінки-мігрантки сильні у повсякденному житті»). Цей курс призначений для жінок. Вони підтримують одна одну і під час спілкування покращують свої знання німецької мови.

## Додаткові мовні курси землі Берлін

Курси німецької мови для біженців, які підтримуються федеральною землею у Берлінських центрах освіти для дорослих (Volkshochschule), також відкриті для біженців з України. Однак тільки, якщо у вас немає доступу до вище названих курсів BAMF.

## Пропозиції з вивчення мови на підприємствах

Різні компанії пропонують власні мовні курси на підприємствах. Запитуйте у свого роботодавця про наявність чи можливість організації подібних курсів. Розкажіть роботодавцю про можливості „ARRIVO BERLIN“. „ARRIVO BERLIN“ надає компаніям підтримку та консультації з усіх питань освіти та працевлаштування біженців. (Див. «Консультації та детальна інформація»).



# Пошук курсів

На сайті Федерального агентства зайнятості також можна знайти як інтеграційні курси, так і мовні курси для професійної діяльності



<https://web.arbeitsagentur.de/sprachfoerderung>



На сайті Федерального відомства BAMF знаходиться перелік пропонованих інтеграційних курсів.

<https://bamf-navi.bamf.de/de/Themen/Integrationskurse>

## Консультації та детальна інформація

Берлінська консультація з питань освіти та професійної діяльності (Berliner Beratung zu Bildung und Beruf) надає консультації та підтримку в консультаційних пунктах у всіх районах Берліну. Підходящі для себе мовні курси можна знайти на сайті:



[www.beratung-bildung-beruf.berlin](http://www.beratung-bildung-beruf.berlin)

Інформацію про курси MiA див. тут:

[www.bamf.de/mia](http://www.bamf.de/mia)



Інформацію про курси первинної орієнтації див. тут: [www.bamf.de/eok](http://www.bamf.de/eok)

Інформацію про пропозиції з вивчення мови від землі Берлін див. тут:

[www.berlin.de/vhs/service/vhs-in-english/learning-german](http://www.berlin.de/vhs/service/vhs-in-english/learning-german)



„ARRIVO BERLIN“ надає консультації берлінським підприємствам з питань освіти та працевлаштування біженців, наприклад, щодо мовних курсів, державної допомоги та можливостей виходу на ринок праці.

<https://www.arrivo-berlin.de>



# DEUTSCHE SPRACHE ALS SCHLÜSSEL- QUALIFIKATION

Deutschkenntnisse sind wichtig für die Orientierung im Alltag. Sie sind oft Voraussetzung, um gute Arbeit zu finden und ein gutes Einkommen in Ihrem Beruf zu erhalten. Folgende Sprachangebote gibt es in Berlin.

## Integrationskurse

Die Integrationskurse des Bundesamtes für Migration und Flüchtlinge (BAMF) bestehen aus zwei Teilen: einem Sprachkurs Deutsch (600 Stunden) und einem Orientierungskurs (100 Stunden). Er führt zum Sprachniveau B1. Jeder Kurs endet mit einem Abschlusstest. Teilnehmende erhalten ein Zertifikat.

## Kinderbetreuung, Teilzeit- und Onlinekurse

Sie arbeiten, betreuen ein Kind oder pflegen Angehörige? Dafür gibt es passende Kurse:

- in Teilzeit (berufsbegleitend),
- online,
- mit Kinderbetreuung.



## Kurse für besondere Bedürfnisse

Für Blinde und Gehörlose/Gehörgeschädigte gibt es spezielle Integrationskurse, die auf ihre Bedürfnisse zugeschnitten sind. Für Frauen, Jugendliche, Eltern oder für Menschen, die nicht gut lesen und schreiben können, gibt es ebenfalls spezialisierte Integrationskurse. Für schnell Lernende gibt es Intensivkurse mit weniger Unterrichtsstunden.

## Anmeldung zum Integrationskurs

Wenn Sie einen Kurs ausgesucht haben (siehe „Kurssuche“), wenden Sie sich direkt an die angegebene Kontaktadresse. Der Kursveranstalter übernimmt alles weitere und unterstützt Sie beim Ausfüllen der notwendigen Formulare.

# Berufssprachkurse

Die Berufssprachkurse des Bundesamtes für Migration und Flüchtlinge (BAMF) bauen in der Regel auf den Integrationskursen auf. Es gibt Basis- und Spezialkurse mit 400-500 Stunden.

## Basis-Berufssprachkurs

Der Kurs bereitet auf das Arbeitsleben vor. Sie lernen etwa mit Vorgesetzten, Kolleginnen und Kollegen oder Kundinnen und Kunden zu sprechen. Darüber hinaus lernen Sie Briefe und Mails zu verfassen. Der Basiskurs zielt nicht auf einen speziellen Beruf ab. Jeder Kurs endet mit einem Abschlusstest.

## Spezial-Berufssprachkurse

Im Kurs lernen Sie berufsbezogenes Deutsch, etwa um im Einzelhandel zu arbeiten. Kurse gibt es auch für Auszubildende und Personen, die ein Verfahren zur Berufsankennung durchlaufen, etwa als Ärztin oder Arzt oder als Pflegekraft. Ein Zertifikat erhalten Sie bei diesem Kurs nicht.

## Kinderbetreuung und berufsbegleitende Kurse

Fragen Sie bei Bedarf nach einer Kinderbetreuung für Ihren Berufssprachkurs. Wenn Sie bereits berufstätig sind, gibt es Berufssprachkurse, die Sie auch neben Ihrem Job absolvieren können.



## KOSTEN & TEILNAHMEBERECHTIGUNG

Für eine Kursstunde zahlen Sie in der Regel 2,29 € (Integrationskurs) bzw. 2,42 € (Berufssprachkurs). Davon gibt es Ausnahmen. Wer z. B. Bürgergeld bezieht, kann von den Kosten befreit werden und einen Zuschuss zu den Fahrtkosten beantragen.

Zugang zu den Integrationskursen haben anerkannte Geflüchtete, nachziehende Familienangehörige und weitere Gruppen. Auch Geflüchtete mit vorübergehendem Schutzstatus z. B. auf Grund des Ukraine-Kriegs (nach § 24 AufenthG) können eine Teilnahme beantragen. Personen im Asylverfahren oder Personen mit einer Duldung können unter bestimmten Voraussetzungen ebenfalls zu den Kursen zugelassen werden. Fragen Sie bei der Anmeldung oder einer Beratungsstelle (siehe „Beratung und weitere Infos“).



## **TIPP!**

Kennen Sie Personen, die ähnliche berufliche Pläne haben wie Sie? Besprechen Sie dies mit dem Kursanbieter und melden Sie sich gemeinsam an. So kann Ihr berufliches Interesse auch im berufsübergreifenden Basiskurs stärker berücksichtigt werden.

# Anmeldung zum Berufssprachkurs

Wenn Sie arbeitssuchend sind, wenden Sie sich an Ihr Jobcenter oder Ihre Agentur für Arbeit. Diese entscheiden, ob Sie einen Berufssprachkurs besuchen können.

Wenn Sie bereits arbeiten, eine Ausbildung begonnen haben oder sich im Berufsamerkennungsverfahren befinden, wenden Sie sich direkt per Mail an das BAMF. Die Adresse ist: [deufoe.berlin@bamf.bund.de](mailto:deufoe.berlin@bamf.bund.de).

# Weitere Sprachkursangebote

## Erstorientierungskurse des BAMF

Die Kurse vermitteln Informationen über das Leben in Deutschland und erste Deutschkenntnisse. Auch geflüchtete Menschen aus der Ukraine können den Kurs besuchen, wenn ein Integrationskurs (noch) nicht möglich ist.

## MIA-Kurs des BAMF

MIA steht für „Migrantinnen einfach stark im Alltag“. Der Kurs richtet sich an Frauen. Sie sollen sich gegenseitig stärken und im gemeinsamen Austausch ihr Deutsch verbessern.

# Ergänzendes Sprachangebot des Landes Berlin

Die Deutschkurse für Geflüchtete an Berliner Volkshochschulen sind auch für Geflüchtete aus der Ukraine offen. Dies ist aber nur dann möglich, wenn sie keinen Zugang zu den oben genannten Kursen des BAMF haben.



## Sprachlernangebote im Betrieb

Verschiedene Firmen haben eigene Sprachlernangebote im Betrieb. Fragen Sie Ihren Arbeitgeber, ob es ein solches Angebot gibt oder eingerichtet werden kann. Weisen Sie den Arbeitgeber auf die Angebote von „ARRIVO BERLIN“ hin. „ARRIVO BERLIN“ unterstützt und berät Unternehmen bei allen Fragen von Ausbildung & Beschäftigung von Geflüchteten. (siehe „Beratung & weitere Infos“)



# Kurssuche

Bei der Bundesagentur für Arbeit finden Sie Integrationskurse und Berufssprachkurse:

<https://web.arbeitsagentur.de/sprachfoerderung>



Beim Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF) finden Sie eine Übersicht der angebotenen Integrationskurse:

<https://bamf-navi.bamf.de/de/Themen/Integrationskurse>

## Beratung & weitere Infos

Die Berliner Beratung zu Bildung und Beruf berät und unterstützt Sie in Beratungsstellen in allen Berliner Bezirken, das für Sie passende Sprachkursangebot zu finden:

[www.beratung-bildung-beruf.berlin](http://www.beratung-bildung-beruf.berlin)



Informationen zu MIA-Kursen finden Sie hier:

[www.bamf.de/mia](http://www.bamf.de/mia)



Informationen zu Erstorientierungskursen finden Sie hier: [www.bamf.de/eok](http://www.bamf.de/eok)

Informationen zu den Sprachlernangeboten des Landes Berlin finden Sie hier:

[www.berlin.de/vhs/service/vhs-in-english/learning-german](http://www.berlin.de/vhs/service/vhs-in-english/learning-german)



„ARRIVO BERLIN“ berät Unternehmen zu Ausbildung und Beschäftigung von Geflüchteten und z.B. Sprachkursen, Fördermitteln und Einstiegsmöglichkeiten:

<https://www.arrivo-berlin.de>



**Impressum**

Senatsverwaltung für Arbeit, Soziales, Gleichstellung,  
Integration, Vielfalt und Antidiskriminierung  
Oranienstr. 106  
10969 Berlin

**Bildnachweise**

S. 13: Marcel Crozet (ILO), Creative Commons BY-ND 2.0

**Gestaltung**

Stefan Gerbing (SenASGIVA)

**Bestellung**

[www.berlin.de/sen/ias](http://www.berlin.de/sen/ias)



Senatsverwaltung  
für Arbeit, Soziales, Gleichstellung, Integration,  
Vielfalt und Antidiskriminierung

**BERLIN**



Senatsverwaltung für  
Arbeit, Soziales,  
Gleichstellung, Integration,  
Vielfalt und  
Antidiskriminierung

Öffentlichkeitsarbeit  
Oranienstr. 106, 10969 Berlin  
Telefon: (030) 90 28-0  
[pressestelle@senias.berlin.de](mailto:pressestelle@senias.berlin.de)

© Flyer: SenASGIVA  
Stand 08/2023